

S . VI . 431 . 1 . 2 . 2011

P R O T O K Ó Ł

**kontroli problemowej w zakresie stanu utrzymania obiektów grobownictwa wojennego
oraz określenia potrzeb remontowych przeprowadzonej w dniu 21 kwietnia 2011 r.**

Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:

Urząd Gminy w Rymanowie, ul. Mitkowskiego 14, 38-520 Rymanów.

Kierownikiem kontrolowanej jednostki jest:

p. Wojciech Farbaniec – Burmistrz, pełniący tę funkcję od 2010 roku. W latach 1990 – 2010, częściowo objętych zakresem kontroli, funkcję tę pełnił p. Jan Rajchel.

Kontrolę przeprowadziła Barbara Uliasz – starszy specjalista w Wieloosobowym stanowisku ds. ochrony dziedzictwa narodowego i spraw organizacyjnych, na podstawie upoważnienia Wojewody Podkarpackiego z dnia 20 kwietnia 2011 r. znak: S.VI.0030.2.2011 oraz delegacji nr 365/11 wystawionej przez Dyrektora Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.

Zakres przedmiotowy kontroli: stan realizacji zadań w zakresie opieki nad obiektami grobownictwa wojennego.

Kontrolą objęto okres od poprzedniej kontroli, przeprowadzonej w 2004 roku.

W toku kontroli uczestniczyła i udzielała informacji p. Alicja Kurylak – Kierownik Referatu.

W trakcie kontroli dokonano lustracji cmentarza wojennego w Rymanowie oraz kwatery i mogił zlokalizowanych na terenie cmentarza komunalnego. Ustalono:

1. Cmentarz jeńców radzieckich w Rymanowie znajduje się przy ul. Bartoszków. W 169 mogiłach zbiorowych, mających formę betonowego obramowania zwieńczonego betonową poduszką z pięcioramienną gwiazdą, pochowano tutaj 7 – 10 tys. niezidentyfikowanych ofiar obozu. Przed bramą wejściową niewielki placzyk apelowy wyłożony kostką brukową. Za nim wysoki pomnik, charakterystyczny dla cmentarzy jeńców i żołnierzy radzieckich. W 2006 roku w trakcie remontu przeprowadzonego przez Ambasadę Federacji Rosyjskiej, w porozumieniu z Rada Ochrony Pamięci Walk i Męczeństwa w Warszawie, zmienioną pierwotną treść tablic inskrypcyjnych.

Wykonano wspólną płytę, z napisem: ŻOŁNIERZOM ARMII CZERWONEJ ZAMĘCZONYM W HITLEROWSKIM OBOZIE W LATACH 1942-43 NA RYMANOWSKIEJ ZIEMI. CZEŚĆ ICH PAMIĘCI SPOLECZEŃSTWO MIASTA RYMANOWA, wyrytym po polsku i rosyjsku.

2. Obiekty grobownictwa wojennego na cmentarzu komunalnym przy ul. Kalwaria:

- kwatera żołnierzy polskich z okresu I i II wojny światowej ma formę dwóch zbiorowych mogił otoczonych betonowym obramowaniem, obłożonym piaskowcem, na każdej ustawiony jest rząd niewielkich granitowych krzyży z godłem na przecięciu ramion. Na szczycie betonowej alei głównej ustawiony jest pomnik w formie granitowego nagrobka zwieńczonego krzyżem, u podnóża którego ustawiona jest tablica inskrypcyjna: TU SPOCZYWAJĄ ŻOŁNIERZE POLSCY POLEGLI W I I II WOJNIE ŚWIATOWEJ W HOŁDZIE POLEGLYM SPOLECZEŃSTWO RYMANOWA;
- mogiła indywidualna żołnierza WP Stanisława Mistygacza poległego we wrześniu 1939 r. Jest to kamienno – betonowe obramowanie z wysokim cokółem zwieńczonym krzyżem, na licu tablica inskrypcyjna: STANISŁAW MISTYGACZ, UR. W 1915 R., ZGINĄŁ ŚMIERCIĄ BOHATERSKĄ W OBRONIE OJCZYZNY 9.IX 1939 R. DO KOŃCA WIERNY ZŁOŻONEJ PRZYSIEDZE ZBOWID RYMANÓW. Obramowanie mogiły przykryte jest lastrykowymi płytami. Wielkość nagrobka sugeruje zbiorowy charakter pochówku, jednak mogiła zawsze traktowana była jako grób indywidualny. Pierwotnie na nagrobku umieszczona była tablica z nazwiskiem STANISŁAW MITKOWSKI Według opracowania *Księga pochowanych żołnierzy polskich poległych w II wojnie światowej*, t. I *Żołnierze września* (s. 483) na cmentarzu w Rymanowie spoczywa płk. Stanisław Mitkowski poległy 9 września 1939 r w Rymanowie. Wielkość nagrobka sugeruje, że obaj ww. żołnierze mogą spoczywać w ww. nagrobku. W związku z powyższym podczas planowanych prac remontowych należy rozważyć umieszczenia na nagrobku tablicy z oboma nazwiskami;
- mogiła zbiorowa niezidentyfikowanych żołnierzy WP poległych w walkach z UPA ma formę betonowo – lastrykowego obramowania wypełnione ozdobnym kamieniem, w centralnej części ustawiony jest niewysoki krzyż granitowy, na którym wyryta jest inskrypcja: TU SPOCZYWAJĄ ŻOŁNIERZE POLSCY POLEGLI W WALKACH Z UPA W SIERPNIU 1946 R. CZEŚĆ ICH PAMIĘCI. Przed krzyżem granitowa pływa

Ponadto podczas kontroli ustalono, że na cmentarzu komunalnym w Rymanowie (nieдалеко od kwatery wojennej), zlokalizowany jest nagrobek trzynastoletniego Mieczysława Korzystko. Według inskrypcji wyrytej na pomniku nagrobnym zginął on śmiercią tragiczną

8 października 1944 r. Należy podjąć działania w celu ustalenia czy zginął on w wyniku działań wojennych czy też np. w skutek nieszczęśliwego wypadku. Pozwoli to określić czy jest to mogiła wojenna czy też cywilna. Stan zachowania sugeruje, że miejsce spoczynku pozostaje pod opieką rodziny pochowanego.

Natomiast w miejscowości Klimkówka, po prawej stronie wejścia na miejscowy cmentarz parafialny, ustawiony jest lastrykowy nagrobek z krzyżem i tablicą: NIEZNANYCH ŻOŁNIERZY NIEMIECKICH POLEGŁYCH NA TERENIE KLIMKÓWKI W CZASIE II WOJNY ŚWIATOWEJ. Jednak brak jest dokumentów potwierdzających pochowanie tutaj żołnierza Wehrmachtu, prawdopodobnie jest to symboliczny pomnik.

Wnioski:

1. Cmentarz wojenny w Rymanowie wymaga przeprowadzenia ograniczonych prac remontowych. Dotyczy to zwłaszcza pomnika centralnego, na którym doszło do rozwarstwienia tynku cokołu. Ponadto należy oczyścić teren cmentarza z nadmiernie rozrosłych krzewów ozdobnych, dokonać konserwacji zieleni wysokiej.
2. Kwatera wojenna na cmentarzu komunalnym znajduje się w dobrym stanie technicznym. Wymaga jedynie drobnych prac porządkowych.
3. Mogiła Stanisława Mistygacza wymaga kompleksowych prac remontowych. Mogą one polegać na wykonaniu całkowicie nowego nagrobka kamiennego lub przeprowadzeniu konserwacji istniejącego oraz wykonaniu pasującej płyty nagrobnej, np. z piaskowca. Na działania te gmina może uzyskać wsparcie finansowe z budżetu Wojewody na 2012 rok.
4. Mogiła zbiorowa żołnierzy WP nie wymaga prac remontowych ani konserwacyjnych. Należy jedynie sporządzić dla niej dokumentację ewidencyjną, według wzory posiadanego przez gminę, której kopie należy przesłać do Wydziału Polityki Społecznej Podkarpackiego Urzędu Wojewódzkiego w Rzeszowie.
5. Pani Alicja Kurylak – prowadząca problematykę cmentarnictwa wojennego jest dobrze zorientowana w lokalizacji i stanie zachowania cmentarza wojennego oraz innych obiektów istniejących na terenie gminy. Posiada stosowny zapis w swoim zakresie czynności.

Na tym czynności kontroli zakończono. Protokół kontroli sporządzono w dwóch jednobrzmiących egzemplarzach, z których jeden otrzymuje jednostka kontrolowana.

Zgodnie z ustawą z dnia 23 stycznia 2009 r. o wojewodzie i administracji rządowej w województwie (Dz. U z 2009 r. Nr 31, poz. 206 z późn. zm.):

Kierownik jednostki kontrolowanej parafuje na każdej stronie oraz podpisuje protokół kontroli w terminie 7 dni od momentu jego otrzymania. Kierownikowi przysługuje przed podpisaniem protokołu prawo zgłoszenia umotywowanych zastrzeżeń, co do ustaleń zawartych w protokole w terminie 7 dni od otrzymania protokołu. Kierownikowi przysługuje również prawo odmowy podpisania protokołu kontroli, przy złożeniu w terminie 7 dni od jego otrzymania pisemnych wyjaśnień w sprawie odmowy.

O wynikach kontroli poinformowano pracownika na stanowisku, na którym przeprowadzono kontrolę.

BURMISTRZ GMINY
38-480 RYMANÓW
woj. podkarpackie

BURMISTRZ GMINY
Wojciech Furbaniec

(Podpis Kierownika jednostki kontrolowanej)

Rymanów dnia 2011-05-09
/miejscowość/

Zorka Kłwien
(Podpis Kontrolującego)

Rymanów
/miejscowość/

dnia 13. 05. 2011 r.

Osoba uczestnicząca w kontroli :

Alicja KURKOWICZ